

Σχόλια επί του Σχεδίου Νόμου για την Εταιρική Διακυβέρνηση

Άρθρο 3 – Ορισμοί

Παρ. 7 Το Σύστημα εσωτερικού ελέγχου προτείνεται να γίνει Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου (ΣΕΕ) και να αναφέρεται σε όλο το νόμο με κεφαλαίο γράμμα στην αρχή κάθε λέξης.

Άρθρο 4 – Πολιτική καταλληλότητας των μελών ΔΣ

Παρ. 3 Τι συνεπάγεται η μη έγκριση από την ΕΚ της πολιτικής καταλληλότητας μελών ΔΣ; Με ποια κριτήρια θα γίνεται κάτι τέτοιο;

Άρθρο 5 – Διοικητικό Συμβούλιο

Παρ. 1 Αξιολόγηση Πλαισίου Εταιρικής Διακυβέρνησης

1. Σύμφωνα με την παράγραφο γγ) υποπερίπτωση γ' της περίπτωσης 5 της υποπαραγράφου Α1 της παραγράφου Α' του άρθρου 2 του Ν4336/2015 (Α' 94) στην έκθεσή του ο ελεγκτής «δηλώνει αν, σύμφωνα με τη γνώση και την κατανόηση της οντότητας και του περιβάλλοντός της που αποκτήθηκαν κατά τον έλεγχο, έχει εντοπίσει ουσιώδεις ανακρίβειες στην έκθεση διαχείρισης και δίνει ενδείξεις σχετικά με τη φύση των ανακρίβειών αυτών».

Σημειωτέο ότι η τότε έκθεση διαχείρισης σύμφωνα με τη περίπτωση δ, της παρ. 3 του άρθρου 43^α του ΚΝ2190 περιλάμβανε και τη Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης.

Με τη παρ. 3 του άρθ. 152 Ν4558 διατυπώνεται ότι ο ορκωτός ελεγκτής λογιστής ή η ελεγκτική εταιρεία ελέγχουν αν έχουν παρασχεθεί τα πληροφοριακά στοιχεία που αναφέρονται στις περιπτώσεις α', β', ε' και στ' της παραγράφου 1».

Άρα εξακολουθεί και υφίσταται η υποχρέωση του ΟΕΛ να δηλώσει (σε κάθε χρήση) αν έχει εντοπίσει ουσιώδεις ανακρίβειες εν προκειμένω στην Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης. Κατά συνέπεια υπάρχει ουσιαστικά μία αξιολόγηση του πλαισίου εταιρικής διακυβέρνησης που καταλήγει σε αποκαλύψεις εκ μέρους του ΟΕΛ επί ουσιωδών ανακρίβειών η έλλειψη των οποίων εμμέσως παρέχει – περιορισμένη μεν – διαβεβαίωση περί της εφαρμογής και αποτελεσματικότητας του πλαισίου Εταιρικής Διακυβέρνησης (negative assurance).

2. Τώρα επιδιώκεται μία πληρέστερη και εστιασμένη διαβεβαίωση (positive assurance) περί της εφαρμογής και αποτελεσματικότητας του πλαισίου Εταιρικής Διακυβέρνησης
3. Μήπως θα πρέπει να διευκρινιστεί με απόφαση της ΕΚ ο χρόνος και η διαδικασία της αξιολόγησης – άρα να μπει ένα λεκτικό αντίστοιχο με αυτό της παρ. 4 του άρθ. 15;
4. Τι συνεπάγεται η μη περιοδική (δηλαδή η σποραδική ή η έλλειψη αυτής) τουλάχιστο ανά τριετία αξιολόγηση του πλαισίου αξιολόγησης;

Παρ. 2δ) η μονάδα εσωτερικού ελέγχου προτείνεται να γίνει Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου (ΜΕΕ) και να αναφέρεται σε όλο το νόμο με κεφαλαίο γράμμα στην αρχή κάθε λέξης.

Άρθρο 15 – Κανονισμός Λειτουργίας

Παρ. 3β)

Προτείνουμε να γίνει αναφορά αν όχι σε ξεχωριστή παράγραφο, έστω εμβόλιμα για την ανάγκη συστήματος αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών, διαχείρισης κρίσεων και επιχειρηματικής συνέχειας.

Άρα προτείνουμε την εξής αλλαγή:

Β) Την περιγραφή των κύριων χαρακτηριστικών του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου, καταλαμβάνοντας <περιλαμβάνοντας ίσως είναι πιο σωστό> την λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου, διαχείρισης κινδύνων (συμπεριλαμβανομένου συστήματος αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών, διαχείρισης κρίσεων και επιχειρηματικής συνέχειας) και κανονιστικής συμμόρφωσης.

Παρ. 3ι) και 4 Αξιολόγηση Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου χρηματοοικονομικής πληροφόρησης

1. Σύμφωνα με την παράγραφο γγ) υποπερίπτωση γ' της περίπτωσης 5 της υποπαραγράφου Α1 της παραγράφου Α' του άρθρου 2 του Ν4336/2015 (Α' 94) στην έκθεσή του ο ελεγκτής «δηλώνει αν, σύμφωνα με τη γνώση και την κατανόηση της οντότητας και του περιβάλλοντός της που αποκτήθηκαν κατά τον έλεγχο, έχει εντοπίσει ουσιώδεις ανακρίβειες στην έκθεση διαχείρισης και δίνει ενδείξεις σχετικά με τη φύση των ανακρίβειών αυτών».

Σημειώτέο ότι η τότε έκθεση διαχείρισης σύμφωνα με τη περίπτωση δ, της παρ. 3 του άρθρου 43^α του ΚΝ2190 περιλάμβανε και τη Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης. Με τη παρ. 3 του άρθ. 152 Ν4558 διατυπώνεται ότι ο ορκωτός ελεγκτής λογιστής ή η ελεγκτική εταιρεία εκφέρουν γνώμη για ... περιγραφή των κύριων χαρακτηριστικών των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων της εταιρείας σε σχέση με τη διαδικασία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

2. Σύμφωνα με τη περίπτωση α, της παρ. 1, του άρθρου 31, του Ν4449 Ο ορκωτός ελεγκτής λογιστής ή η ελεγκτική εταιρεία που έχει αναλάβει τον υποχρεωτικό έλεγχο ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων φέρει την πλήρη ευθύνη ... και, ενδεχομένως, για τη συμπληρωματική έκθεση προς την επιτροπή ελέγχου σύμφωνα με το άρθρο 11 του Κανονισμού (ΕΕ) 537/2014.

Σύμφωνα με τη περίπτωση ι, της παρ. 2, του άρθρου 11, του κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) αριθ. 537/2014 Η συμπληρωματική έκθεση <του νόμιμου ελεγκτή ή των ελεγκτικών γραφείων> προς την επιτροπή ελέγχου ... αναφέρει τυχόν σημαντικές ελλείψεις στο σύστημα εσωτερικού οικονομικού ελέγχου της ελεγχόμενης οντότητας ή, στην περίπτωση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, στο σύστημα εσωτερικού οικονομικού ελέγχου της μητρικής εταιρείας της επιχείρησης και/ή στο λογιστικό σύστημα. Για κάθε τέτοια σημαντική έλλειψη, η συμπληρωματική έκθεση αναφέρει αν η συγκεκριμένη έλλειψη έχει αντιμετωπιστεί από τη διοίκηση ή όχι.

Με βάση τα ανωτέρω δεν βλέπουμε αν η περιοδική αξιολόγηση θα προσφέρει κάτι επιπλέον εφόσον αυτή περιορίζεται στην επάρκεια και την αποτελεσματικότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης

3. Από τα ανωτέρω 1 και 2 συνάγεται ότι η αξιολόγηση σε ατομική και ενοποιημένη βάση του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου (ΣΕΕ) ως προς την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης διενεργείται ούτως η άλλως σε ετήσια βάση. Τι θα

προσθέσει ένας επιπλέον ελεγκτικός κύκλος επί του ΣΕΕ της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης;

Νομίζουμε ότι διενέργεια μίας περιοδικής (πχ ανά τριετία) αξιολόγησης του πλαισίου εταιρικής διακυβέρνησης και της επάρκειας και αποτελεσματικότητας ολόκληρου του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου (ΣΕΕ) και όχι μόνο αυτού που αφορά τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση ίσως είναι ένα χρήσιμο υπερ-σύνολο. Κάτι τέτοιο θα πρέπει να ξεκινήσει μάλιστα άμεσα, αμέσως μόλις το επιτρέψουν οι συνθήκες επανόδου από τη κρίση του κορωνοϊού (πχ Δεκέμβριος 2020 – Ιανουάριος 2021 σε συνδυασμό με τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων του 2020).

Παρ. 3λ) Πολιτική Βιώσιμης Ανάπτυξης

Κατά τη γνώμη μας οι ανώνυμες εταιρείες με κινητές αξίες δεκτές προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά οφείλουν να έχουν α) πολιτική βιώσιμης ανάπτυξης, β) χρηματοοικονομική κατάσταση κατά την έννοια του άρθ. 151 του Ν4548 (που ενσωματώνει την Οδηγία 2014/95/ΕΕ) και γ) κατάλληλη υιοθέτηση των κριτηρίων ESG. Οπότε η διαγραφή της φράσης με την οποία καταλήγει η συγκεκριμένη παράγραφος (3λ) «εφόσον υφίσταται» μάλλον θα δείξει τη σωστή κατεύθυνση.

Άρθρο 17 – Αρμοδιότητες Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου (ΜΕΕ)

1. Γενικό Σχόλιο: Θεωρούμε ότι η απλή αναφορά στο Πλαίσιο Διεθνών Επαγγελματικών Προτύπων (IPPF) του Διεθνούς Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών υπερκαλύπτει τόσο ποσοτικά όσο και κυρίως ποιοτικά της αρμοδιότητες της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου. Θεωρούμε ότι μόνο μία τέτοια φράση αρκεί. Εν προκειμένω όμως;
2. **Παρ. 1, α, δδ)**

Η συμπερίληψη στις αρμοδιότητες της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου της παρακολούθησης, ελέγχου και αξιολόγησης της τήρησης των δεσμεύσεων που περιέχονται σε ενημερωτικά δελτία και τα επιχειρηματικά σχέδια της Εταιρείας σχετικά με τη χρήση των κεφαλαίων που αντλήθηκαν από την ρυθμιζόμενη αγορά θα **επιβαρύνει** το πρόγραμμα ελέγχων της ΜΕΕ τη στιγμή που σε πολλές ανώνυμες εταιρείες με κινητές αξίες δεκτές προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά οι ελεγκτές δεν είναι παραπάνω από 1-2.

Δεν κατανοούμε δε τη χρησιμότητα κάποιου τέτοιου γεγονότος γιατί, κρίνουμε ότι οι όποιες παρεκκλίσεις από τις δεσμεύσεις για τη χρήση των κεφαλαίων που αντλήθηκαν λογικά θα είναι εν γνώσει της Διοίκησης, άρα θα πρέπει για αυτές να ενημερώνονται οι μέτοχοι ή/και η ΕΚ.

Κατά συνέπεια μία τέτοια αρμοδιότητα θα έχει νόημα μόνο αν ο Επικεφαλής της ΜΕΕ έχει δυνατότητα αναφοράς στη Γενική Συνέλευση ή/και στην ΕΚ για ουσιώδεις και μόνο για ουσιώδεις αποκλίσεις. Επειδή όμως κάτι τέτοιο μπορεί να δημιουργήσει τριβές αλλά και για τους λόγους που εκθέσαμε στο πρώτο εδάφιο προτείνουμε ο έλεγχος αυτός να διενεργείται από τον ΟΕΛ.

3. **Παρ. 1, β)**

Εφόσον, παραμένει η λογική της ανάλυσης των αρμοδιοτήτων θα πρέπει να προστεθούν τα ακόλουθα:

- 1, γ Παρακολουθεί την υλοποίηση των προτάσεων βελτίωσης και ενημερώνει τουλάχιστο ανά τρίμηνο την Επιτροπή Ελέγχου.
- 1, δ Συμμετέχει σε συμβουλευτικά έργα που έχουν σκοπό τη βελτίωση του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου σε ποσοστό που δεν θα υπερβαίνει το 20% του ετησίου προγράμματος ελέγχων

Θεωρούμε ότι η τελευταία προσθήκη εναρμονίζεται πλήρως με το [Πλαίσιο Διεθνών Επαγγελματικών Προτύπων \(IPPF\)](#) και δίνει τη δυνατότητα στη ΜΕΕ να παραμένει σε αρκετά θέματα στο παλμό των εξελίξεων (πχ σχεδιασμός ασφαλιστικών δικλίδων νέων προϊόντων, artificial intelligence, blockchain κλπ.) και δεν αυτό – περιορίζεται σε μία μόνιμη post mortem λειτουργία.

Άρθρο 75 – Επιτροπή Ελέγχου

Πέραν των αλλαγών που προτείνονται στο σχέδιο νόμου και επειδή όπως (πολύ σωστά) αναφέρεται στην Αιτιολογική Έκθεση και δη στο δεύτερο εδάφιο επί του άρθρου 75 ότι [οι προτεινόμενες τροποποιήσεις ... έχουν σκοπό... να θεσμοθετήσουν πέρα των προβλεπόμενων ρυθμίσεων από το άρθρο 39 της Οδηγίας 2014/56/ΕΕ](#), προτείνουμε να διευρυνθούν οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Ελέγχου ως ακολούθως:

Το εδάφιο γ, της παρ. 3 του άρθρου 44 του Ν4449 να τροποποιηθεί ως εξής:

παρακολουθεί την αποτελεσματικότητα των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου, διασφάλισης της ποιότητας, ~~και~~ διαχείρισης κινδύνων της επιχείρησης ([συμπεριλαμβανομένου συστήματος αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών, διαχείρισης κρίσεων και επιχειρηματικής συνέχειας](#)), [κανονιστικής συμμόρφωσης και βιώσιμης ανάπτυξης](#) και, κατά περίπτωση, του τμήματος εσωτερικού ελέγχου ~~της όσον αφορά τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση~~ της ελεγχόμενης οντότητας, χωρίς να παραβιάζει την ανεξαρτησία της οντότητας αυτής.

Η ανωτέρω πρόταση βασίζεται στα εξής:

1. Το γενικότερο Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου περιλαμβάνει και το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου που αφορά τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση της ελεγχόμενης οντότητας και περιλαμβάνει τους ελεγκτικούς μηχανισμούς για όλους τους επιχειρηματικούς κινδύνους.
2. Αν οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Ελέγχου περιορίζονται στο Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου που αφορά τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση τότε δεν κατανοούμε γιατί θα πρέπει [τουλάχιστο ένα μέλος Επιτροπής Ελέγχου, που είναι ανεξάρτητο από την ελεγχόμενη οντότητα, διαθέτει επαρκή γνώση και εμπειρία στην ελεγκτική ή λογιστική και να μην είναι υποχρεωτικό και τα τρία μέλη να έχουν ελεγκτικολογιστική εμπειρία.](#)
3. Το σύστημα της Μη Χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και της Βιώσιμης Ανάπτυξης παραμένουν χωρίς κάποιου είδους διαβεβαίωσης (assurance), εκτός ραντάρ του Ελέγχου του ΟΕΛ (η παρ. 4 του άρθ. 151 του Ν4548 προβλέπει μόνο ότι [ο ορκωτός ελεγκτής λογιστής ή η ελεγκτική εταιρεία εξετάζουν αν έχει υποβληθεί η μη χρηματοοικονομική κατάσταση της παραγράφου 1 του παρόντος](#)). Ομοίως και τα συναφή κριτήρια ESG παραμένουν εκτός υποχρεωτικής εξωτερική διαβεβαίωση σύμφωνα με το εδάφιο 2 της σελίδας 19 του Οδηγού Δημοσιοποίησης Πληροφοριών ESG 2019 του Χρηματιστηρίου Αθηνών.